

Het is begin juni, en in de volkstuinten langs het spoor bij Hoogkerk zijn de boontjes bijna zover dat ze geoogst kunnen worden. Sommige lijken echter wel ziek te zijn, er zitten witte vlekjes op de bladeren. De volgende dag zijn die witte vlekjes groter geworden. En twee week later is het één en al vlek.

BROMACIL BIJ DE BOONTJES

Jan Dijk

HET OVERKWAM DE FAMILIE IWEMA UIT Hoogkerk — en met hen nog een aantal families, allemaal met een tuintje langs de spoorlijn. 'Het leek wel of het spul in brand stond — die vlekken vraten steeds verder' vertelt mevrouw Iwema; 't was al vlek, de boontjes, de aardappels, de bessen — en 't stond er net zo mooi bij. Eerst denk je nog aan ziekte, dus wij er mee naar het tuincentrum, maar die zeiden dat het geen ziekte was en dan ga je toch aan gif denken.

Veel wind en ananasplantages

Tweemaal per jaar spuiten de spoorwegen langs hun lijnen, om ze onkruid-vrij te houden. Volgens NS gebeurt dit omdat er anders verzakkingen optreden. Het spuiten gebeurt 's nachts met een speciale spuitrein, één keer vroeg in het voorjaar en één keer in 't najaar. 'En daarom merk je er andere jaren niks van' vertelt Klaas Bieze, die zich een tijdlang intensief met deze zaak heeft bezig gehouden; 'maar vorig jaar spotten ze later in het jaar, be-

gin juni pas, ze dachten dat het spul anders weg zou spoelen met al die regen. Omdat het die bewuste nacht zo hard waaide, is het over de tuinen gestoven. Op sommige plaatsen was het heel erg, alles zat eronder. Ik ben naar de chemiewinkel gegaan om te vragen wat voor goedje het was, en die vertelden me dat het Bromacil was'.

Ze proberen uit te leggen wat voor soort gif Bromacil is. Het is een nogal onduidelijk gif. Er is niet veel over te vinden in de handboeken: het gif heeft een aantal exotische toepassingen in citrus- en ananasplantages, het mag alleen op kale bodem gebruikt worden, en omdat het gif vooral via de wortels wordt opgenomen is het geschikt voor de bestrijding van grassen met wortelstokken, zoals kweek. Het is slecht afbreekbaar en blijft in hoge doseringen voor meer dan één seizoen effectief. Het mag niet in waterwingebieden worden gebruikt. Maar of het giftig voor mensen is?

De Stichting Natuur en Milieu noemt het gif in haar brochure 'Bestrijdingsmiddelen in en

om het huis' 'verdacht' voor kankerverwekkendheid en geeft het twee kruisjes voor akute giftigheid wat niet erg veel is: rattegif heeft vier kruisjes. 'Maar die akute giftigheid interesseert ons ook niet zo veel' legt Lucas Reyners van Natuur en Milieu uit 'veel interessanter is de giftigheid op lange termijn. Bromacil is een uracil-verbinding, en van deze verbindingen is bekend dat ze problemen geven met de aanmaak van DNA — en daarmee erfelijke afwijkingen kunnen veroorzaken. Wat Bromacil betreft heb ik niks kunnen vinden, maar er is ook maar heel weinig over bekend, en ik heb behoorlijk goed gezocht. Misschien staat er meer informatie in het toelatingsrapport, maar dat soort rapporten zijn niet openbaar'.

Ik bel de Noordhollandse waterleidingmaatschappij. Zij vonden vorig jaar 'per ongeluk' Bromacil in een aantal drinkwaterputten, maar willen hierover niets kwijt. Bij de Keuringsdienst van Waren in Groningen heeft men niets kunnen vinden.

'En dan zeggen ze tegen die mensen 'eet maar op, kan geen kwaad' zegt Klaas Bieze: 'daar kan ik dan zo kwaad om worden, er waren allemaal paniekreukies, huilende mensen, ze begrepen niet dat de spoorwegen zoiets hadden kunnen doen, er waren echt mensen die zeiden dat de spoorwegen ze wilden vergifigen, en dan krijg je zoiets te horen! Bij het Instituut voor Bodemvruchtbaarheid reageerden ze heel anders, net als inspekteur Groen van de Volksgezondheid 'niet eten!' zei hij. 'Je weet niet wat voor rotzooi d'r opzit!'. De mensen hadden al een brief naar de spoorwegen gestuurd, maar geen antwoord gekregen. Pas toen we bij Barricade op Radio Noord waren geweest begon het te rollen, pas toen kwam er antwoord.'

Wie het weet mag het zeggen

'Nou' zegt mevrouw Iwema 'en toen hebben ze ook netjes gereageerd hoor, er kwam een commissie van drie mensen uit Utrecht kijken, en ze hebben meteen toegegeven dat het hun fout was en in september hebben we 725 gulden schadevergoeding gekregen. Ze wilden natuurlijk geen rel. En ze hebben gezegd dat ze niet meer bij de tuintjes zouden spuiten. We hebben de grond verder niet laten onderzoeken, dat kost te veel. We hebben verder niks meer van de tuin gegeten, er waren mensen die dat wel deden. Je denkt aan je kinderen, als die over tien jaar kanker krijgen weet je niet waar het van komt. En wat voor rotzooi het is, dat weet je nooit!